

Pa tudi mnoge skušnje nas učé, da rastline svoje popolnosti nikakor ne dosežejo, ako se korenine ne morejo v zemlji povoljno razraščati in razprostirati.

A vse drugače se ponašajo rastline, ako se zemlji preobilna močvirnost ali mokrota odvzame in se jej le toliko vlage pustí, kolikor je je ravno rastlinam potreba. Korenine se potem globokeje v zemljo stezajo, najdejo dovoljnega živeža in tudi zemlja ne omrzuje. To pa stori, da rastline delajo zdrave, močne in čvrste korenine, bilke se lepše razraščajo, zadobé več perja in donašajo mnogo lepega, jeklenega in zdravega zrnja.

Močvirna zemljišča imajo pa še to napačnost, da jih ne moremo o pravem času orati, ona se ne dadó vspešno obdelati in obsejati, pa tudi žetev na marsiktero stran ovirajo. Mokra in močvirna zemljišča zahtevajo pri obdelovanji veliko več časa, od strani delavcev mnogo več moči, in tudi gnoja in semena jim je treba več dati. Vrh vsega tega pa še škodljive rastline in zelišča po močvirnem polji kaj rada in vspešno rastejo, in se ne dajo nikoli lahko zatreti.

Iz vsega tega je tedaj razvidno, kako potrebno je, da se zemljiščem preobilna močvirnost odvzame in da je velik in zdaten dobiček, ki pridnemu in marljivemu kmetovalcu po izvršenem tem delu dohaja.

Naj tedaj napišem nekoliko vrstic o tej zeló važnej stvari, kakor sem si je v prvi kmetijski šoli za učitelje na Dunaji v svojo bilježnico zabilježil.

Da se zemljiščem preobilna mokrota odvzame, treba je vodotočev ali grabnov, po katerih se zamók odpeljuje in zemlja čedalje bolj suha postaja. Vodotoči ali grabni so pa po svojem vstroji zeló različni. Po nekterih krajih si kmetovalci naredé v ta namen odprte jarke ali bujice, ki pa so pri obdelovanji zemljišč mnogokrat v veliko napotje. Čez odprte jarke, ako se čez-nje leseni prehodi ne naredé, se težko z vozom pride in obilo gnoja in sená se z voza strese. Veliko bolji pa so pokriti ali tako imenovani podzemeljski vodotoči, ki so pa tudi zeló različni.

V najnovejši dôbi se priporočajo posebno drenaže, to je, podzemeljske cevi ali žlebi, po katerih se voda najugodnejše odteka. Cevi se delajo iz ila in so k večemu 3 palce široke. Res je, da so drenaže vsega priporočila vredne, toda veliko je kmetovalcev, ki si jih ne morejo oskrbeti.

Bolj revnim kmetovalcem, katerim so podzemeljske cevi, dasiravno ne veljajo veliko, vendar le predrage, bi jaz nasvetoval prodne ali s kamenjem nasute vodotoče, ki se v krajih, kjer je proda in kamenja obilo, z majhnim trudom in brez vsakoršnih stroškov izpeljati dajo. Za prodne ali s kamenjem nasute vodotoče ni treba družega, nego da se izkopljejo jarki ali grabni po 3—4 čevlje globoki, ki so zgoraj navadno nekoliko širji, kakor na dnu. Izkopani jarki se za tretjino s kamenjem zasujejo, na dno se položi bolj debelo, potem pa bolj drobno kamenje, prod ali pesek. Čez prod ali pesek se položé rušnje, toda narobe, da se prazni prostorčki, ki se med kamenjem nahajajo, z zemljo ne zamašé. Ko je vse to dodelano, se jarki z zemljo prav lepo zadelajo.

Na ta način napravljeni podzemeljski vodotoči ne delajo nikovega napotja in trpé čestokrat 15—20 let, preden se popolnoma zamašijo ali zapažijo. No, kamenja je drobnega in debelega po polji in travnikih zadosti, naj bi ga otroci marljivo pobirali in na pripraven kup znašali, da se potem pri napravi enakih vodotočev koj lahko uporabi. Mesto kamenja je tudi dobro protje in vejevina, ki se lepo v snopičke poveže in v izkopane jarke položi, potem pa ravno tako, kakor poprej z debelimi rušnjami in zemljo po-

krije. Pomniti je vendar treba, da protje in vejevina nima one trpežnosti, kakor kamenje.

Kdor je z žlebnimi opekami oskrbljen, bi še najbolje opravil, da na dno izkopanih grabnov kamenene plošče postavi, na plošče žlebno opeko in vse to potem z zemljo posuje, ki se na vrhu nekoliko poteptá. Izpod žlebne opeke se bo voda prav lepo odtekala.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarska skušnja.

Klorovo apno

priporoča francosk časnik v to, da gotovo prežene podgane in miši, pa tudi drug mrčes. Omenjeni časnik trdi, da smrad klorovega apna je posebno podganam in mišim zopern in da jih pri tej priči prežene, ako se na mesto potrese, kamor ta žival zahaja. V neki veliki gostilnici v Starenbergu je bilo sila veliko podgan in miši; pregnali so vse s klorovim apnom.

Znanstvene stvari.

Sporočilo

o XIII. odborovi seji slovenske Matice

v Ljubljani 11. marca 1869. l.

Prvosednik dr. Etb. Costa sejo, v kateri so bili gg. bar. A. Cois, dr. J. Bleiweis, Lésar, Marn, dr. Papež, Praprotnik, Šolar, Vavrú, J. Vilhar, dr. Vončina in dr. J. Zupanec, s tem prične, da se priporoča odbornikom, naj ga blagovoljno podpirajo v delovanji na prid slovenskemu narodu, ter omeni, da mu je koj prvokrat spolniti žalostna dolžnost in klicati odboru v spomin, da smo od zadnje odborove seje zgubili dva odbornika poštenjaka, predsednikovega namestnika in stolnega prošta g. A. Kos-a, in g. D. Šavperla. Vsi čutimo, kaj sta slovenskemu narodu obá rodoljuba bila in kaj nam je še posebno prvi bil, marljiv delavec, izvrsten narodnjak, pravi prijatelj, ki smo ga spoštovali vsi. Smrt ju je nam vzela tako nenadoma. Čestimo danes njun spomin, da se vsi vzdignemo. (To se tudi stori.)

Na to se potrди zapisnik XII. odborove seje, ter po listkih na mesto ranjkega g. A. Kos-a voli predsednikov namestnik, in bil je izvoljen enoglasno g. Peter Kozler, posestnik, deželnega glavarja namestnik itd.

Po tem sporoča tajnik g. A. Lésar tako-le:

„Slavni odbor! Od 12. odborove seje se jih je oglasilo 24, ki želé biti družbeniki Matice slovenske; med temi sta dva gospoda, ki hočeta biti ustanovnika, eden pak hoče izmed letnikov prestopiti med ustanovnike s tem pogojem, da se mu letni doneski preteklih 5 let vpišejo za ustavnino prvega leta in da za 2. leto koj plača 10 gold. ustanovnine. Ti so: (tajnik prebere imenik in stavi predlog):

„Naj slavni odbor vse sprejame med Matičine družbenike in privoli, da se poslednji prepíše med ustanovnike.“ (Odbor pritrdi nasvetu.)

Po tem takem se je število Matičinih udov pomnožilo za 24, in glavni knjigi je poslednja številka 1536.

Odsek v poslednji seji izvoljen, da sestavi opravljeni red, ki se v potrjenje predloži V. občnemu zboru, dovršil je svoj posel do zadnjega oddelka ter ves opravljeni red predloži v prihodnji odborovi seji. —

Posel za vredovanje „naučnega slovnika“ se je 18. februarja razpisal in obrok do 1. aprila postavil prosilcem. —

Matica ilirska nam še ni poslala Stanko Vrazove slovenske slovstvene zapuščine, niti je doehmal odgovorila našemu listu od 16. oktobra 1868. leta. — O

nabiranja „narodnega blagá“ se je v „Novicah“ naznanil in tudi vsem gimnazijam slovenskih krajev poslal dotičen poziv, in to o vseh Svetih lanskega leta. Odsek za izdavo narodnega blagá, kteremu so se izročile vse poslane stvari, bode povedal, kateri nabiratelji so doslé poslali kaj blagá. —

Gosp. Matija Majar, kteremu smo še posebej pisali zarad njegove nabirke, odgovoril nam je 7. novembra l. l. mimo drugih stvari to-le:

„List 227. slavnega odbora me je osobito prijetno iznenadil, v kterom očitajte željo, da bi svojo zbirku narodnih slovenskih pesen, pripovedek itd., Matici slovenskoj poslal. Istina, jaz imam ne malo takoga slovstvenoga blaga, pa sedaj ga še poslati ne morem, ker ješče neprestano svoj spis dopolnujem i uredjujem — dogotoviti ga namēravam blizo v jednom leti, to je, blizo do konca septembra 1869. — — Čudno se mi zdi, da se nikada ne spomene niti v sejah Matičinih niti v „Novicah“, da v zapuščině Vrazovoj je moja sbirka zraven Cafove naj večji i naj bogatejši. — Čudno! — V veliku čast si štejem to, da bi želeli zvedeti moje misli in skušnje o nabiranji i izdavanji národnega blaga. — Pred vsem bi bilo dobro, da Matica sklene, kako misli te reči izdati: ali kakor knjigo slovstveno-učeno za ljudi učene, ali za priprosto ljudstvo, p. pesmaricu. — To je najprvo vprašanje pri vsakoj slovenskoj knjigi, sicer tudi najučenejši človek ne vč, kako knjigu spisati ali urediti. — Kada svoj spis dogotovim blizo v jednom leti, oglašim se spet pri Matici.“ —

Trije zemljevidi slovenskega atlanta še niso v tiskarni. — Vsled naročila, prejetega v XII. seji, pisali smo koj 16. oktobra v Hildburghausen, da ustavimo pogajanje z ustavom, če ne more izpolniti nam dane ponudbe, da namesto nemških imen tiska slovenska. — 25. oktobra smo prejeli odgovor, da mu to ni mogoče, ampak da se mora v ta namen vrezati popolnoma nova plošča, in tako bi Avstrija v 1000 iztisih stala 200, a v 240 iztisih 240 tolarjev.

Na to smo se obrnili v Zagreb z vprašanjem, ali se Slovenci ne bi v atlantu mogli zediniti s Hrvati. Gosp. Erjavec nam je odgovoril to-le: „Hrvaško namestništvo, ki je v svojo skrb vzelo izdavanje potrebnih šolskih knjig, mislilo je tudi na zemljepisni atlas ter se je že l. 1861. ali 1862. pogajalo s Peterman-ovim zavodom, ki je celó svojega agenta poslal v Zagreb. Na to pogajanje razbilo se je o prenapetih zahtevah omenjenega zavoda in hrvaške šole so bile brez hrvaškega atlasa do letos. Početkom tekočega leta izdala je knjigarna Albreht & Fiedler 1. del atlasa z 9 kartami, in tega je vlada tudi potrdila za rabo na srednjih šolah. Da bode sl. odbor sam na svoje oči videl in potem mogel soditi o tej stvari, zato mu pošiljam 1 iztis tega atlasa na ogled.“

Akopram nisem pozvan, niti da izrekam svoje mnenje o tem atlasu, niti da sl. odboru dajam svete, predrznem si vendar staviti neke opazke:

1. kakor priča ta atlas, zlasti pa 7. karta, moči je tudi v litografiji izdelati dosti lepe karte;

2. litografija je mnogo cenejša nego rezanje v baker ali jeklo;

3. dvojim, da bi atlas v tej obliki vstrežal željam sl. odbora;

4. hrvaški atlas se zarad nekih pri nas nerazumljivih terminov ne more rabiti;

5. založitelja ne dasta svojih kamenov, da bi se na njih oni Slovencem nerazumljivi izrazi brisali i s slovenskimi zamenili, ker se nadata, da bode skoro treba družega natisa;

6. Albreht i Fiedler bi sicer prevzela v delo slovenski atlas, pa jaz mislim, da bi sl. odbor drugde —

morebiti v samej Ljubljani — našel umetnika, ki bode še bolje i znabiti tudi ceneje mogel ustreči zahtevam njegovim.“

Ni dolgo, kar nam je v atlantovih zadevah gosp. Cigale pisal to-le:

„Če Matica hoče izdajati zemljevide in če odstopi od bakroreza, najboljše kaže, na litogr. zavod Köke na Dunaji obrniti se; on po kamnotisku dela lične in najcenejše zemljevide.“

18. februarja t. l. pa smo v tej zadevi odgovor na naše pismo od 26. oktobra 1868. leta prejeli od Ign. Videky-ja, tehničnega uradnika na Dunaji. On se nam je bil, kakor je bilo slavnemu odboru povedano, že meseca maja 1868. l. ponudil, da hoče Matici delati zemljevide; a ker smo se takrat že pogajali s Hildburghausenskim zavodom, zato smo mu pisali še le potem, ko smo pogajanja ustavili z omenjenim zavodom. Videky nam je na ogled poslal nektore svoje izdelke, ki so res izvrstni; zahteval je pa na ogled dobiti Meyerjev atlant, predno nam more povedati ceno. Mi pa smo mu koj 18. februarja odgovorili, naj si ga ogleda v kateri dunajski bukvarnici ali pa pri g. Cigaletu. — Na to pismo nam še ni došel odgovor.

Vsled odborovega sklepa v XII. seji o Schödlerjevi knjigi „Buch der Natur“ smo najprej g. Kobra v Pragi, ki je v češčini izdal to knjigo, vprašali, ali nam on ne bi hotel prodati ali posoditi dotične slike. Prejeli smo odgovor od 28. novembra 1868. leta, da tega ne sme vsled dogovora s Viewegom, založiteljem nemškega izvirnika, ker si je ta pridržal pravico do privoljenja za prevode te knjige v druge jezike. — Na to smo se 3. decembra obrnili do Viewega v Brunšvik s prošnjo, da Matici privoli prevod na slovenski jezik in naznani pogoje, s kterimi oddaja slike. — 14. decembra smo prejeli odgovor, da nam privoli prevod proti temu:

- a) da se slike rabijo le pri slovenskem prevodu, da se nikomur niti prodajo niti posodijo, sicer mora Matica dvakrat plačati slike;
- b) da se Matica zaveže, vse slike, ki se nahajajo v Schödlerjevi knjigi, kupiti in novce naročilu priložiti.
- c) za vse slike v svinec vlite zahteva 550, v bakru pa 1100 tolarjev.
- d) da Matica g. Schödler-ju, vodji v Moguntu, plača 100 gold., in
- e) da slike dobimo šest tednov po naročilu, kteremu se mora koj priložiti dotični denarni znesek.

21. decembra 1868. l. se je odgovorilo Vieweg-u, da Matica sprejame vse pogoje; predno se pa konečno sklene pogodba, prosili smo, da nam eno sliko pošlje na ogled, in to isto v svincu in bakru, da sl. odbor sklene, kakošne slike odobri. — Gosp. Vieweg je tej naši želji ustregel, in g. Blaznik nam je dotično sliko vtisnil. Slika in natis se sl. odboru na ogled predložite, ko bode govor o 4. točki pod črko d) dnevnega reda. — Slavni odbor je 12. seji sicer pooblastil „odsek za izdavanje knjig“, da sme sam preskrbeti slike, a ker ta stvar globoko sega v novčni žep, zato je sklenil, poprašati sl. odbor.

Da vemo, kedaj nam bode treba naročiti slike, vprašali smo g. Tuška, čegar delo (fizika) pride prva na vrsto, kedaj se smemo nadjati rokopisa; dobili smo odgovor 19. februarja t. l., da nam nekaj rokopisa utegne poslati do konca aprila, konec julija meseca pa da mora biti gotov z vsem. Z besedami „Slike pa — prosim — naročite le koj“ sklepa svoj list od 18. februarja.

(Kon. prih.)

sodi, da je po tem takem za vsaki seženj za en palec treba globokeje kopati, da bo vodotoč v ravnej meri od najvišega do najnižega konca vodnemu odteku primerno izkopan. A to se umé samo o sebi, da je navpična črta na najnižem kraji zabitega kola najvisokeja, a navpična črta na nasprotnem kraji zabitega kola najnižja, in to zarad tega, ker so vsi koli tako globoko v zemljo zabiti, da ima latva, ako se na kole položi, vselej ravno, horizontalno lego. — Naj bi se tedaj pri izkopavanju podzemeljskih vodotočev, kakor tudi pri drugih, bodi-si kakoršnih koli jarkov ali grabnov, vselej po omenjenem pravilu ravnalo, kajti veliko je na tem, da voda po jarkih ne dere in zemlje na dnu in ob stranéh ne ruje ali trga.

Mnogokrat se v gorskih brežinah ali podoljih mokri kraji nahajajo, ki izvirajo odtod, da zadene voda na mokroto prepuščajočo spodnjo prst, kjer se nabira in potem zbog svoje teže tudi zgornjo zemljo predere in se tako na površje prikaže. V tem primerljeju je najbolje, da se enaka voda v nalašč zato izkopano jamo lovi, iz jame pa po vodotočih odpeljuje.

Toda ne le v gorskih brežinah in podoljih, ampak tudi na ravnem ali planem se dostikrat močvirnost prikaže, ki izhaja odtod, da se pod tako zemljo, ki ne prepušča mokrote, neka druga prepuščajoča zemlja nahaja; v tem primerljeju je najbolje, da se zemlja, ki mokrote ne pušča, na več krajih z velikim svedrom, ki ga navadno za vrtnanje zemlje rabijo, prevrta in brž se bo preobilna mokrota in močvirnost zgubila.

Mnogokrat se vidijo močvirja na podnožji gorskih brežin, kjer voda zadene na tako zemljino lego, ki mokrote ne pušča; voda se po takej legi odteka in pride v dolinah zopet na dan, kjer dostikrat najlepše ravnine popolnoma omočviri. Temu se lahko pomaga s tem, da se izkoplje jarek, ki se po celem podnožji gorske brežine razteza, v kterege se voda lovi in odpeljuje.

Če pa zemljišče na ravnem ali planem tako leži, da se vodi ne more nikakor primeren odtek napraviti, treba je na tako zemljišče napeljati zemlje, s katero se močvirni kraji zadelajo in po več širokih jarkov se mora izkopati.

Ako bi se pa kakemu zemljišču nikakor ne dala preobilna močvirnost odvzeti, ali če bi bilo to le s posebnimi in velikimi stroški mogoče, tedaj je še najbolje, da se enako zemljišče nasadi z različnim lesovjem, kakor so, na priliko, jesen, jelša, vrba in topol.

Tam, kjer voda iz potokov in rek čez bregovje udarja, naj se bregovi nekoliko zvišajo, po celej dolžini pa jezovi napravijo in z vrbami nasadé.

Znanstvene stvari.

Sporočilo

o XIII. odborovi seji slovenske Matice

v Ljubljani 11. marca 1869. l.

(Konec.)

Gosp. Ivan Koseski je gosp. dr. Jan. Bleiweis pisal, da Matica do velike noči dobí veliko zbirko njegovih še nenatisnjenih pesem in popolnoma izdelano tragedijo „Mesinska nevesta“. — Večletne vroče želje, da Matica izdá poezije Koseskijeve, se toraj spolnijo.

„Slovenskega Štajarja“ II. snopič še ni v tiskarni. — 20. oktobra smo g. pisatelje, ki so prevzeli to delo, prosili poslati nam rokopise; g. dr. Srnec nam je odgovoril, da do konca 1868. leta dovrši svojo nalogo; g. prof. Pajek je odpisal, da svojo zadačo zvrši, kolikor preje mogoče; g. dr. Gršak pa je naznanil, da

svojo dolžnost storí do 15. januarja 1869. leta. — Drugi niso še odgovorili. — Prejeli pa doslé nismo še nobene rokopisa. Zato moramo čakati tudi z rokopisoma: „telesne in dušne razmere“, ktera sta nam bila že lani izročena.

Gosp. Levstik nam je Vodnikov rokopis izročil 24. februarja t. l.; dal se je v presojevanje gospodom J. Marnu, Šolarju in Praprotniku, katerih eden bode poročal o njem pri 4. točki in črki a) dnevnega reda. Jaz naj tu samo to omenim, da gosp. Levstik je bil šel po naročilu odsekovem v Javornik, da bi v bar. Cojzovem arhivu, ki se je reklo, da hrani mnogo Vodnikovih pisem, preiskal ta pisma in v Vodnikov življenjepis vvrstil vse, kar utegne zanimivo biti občinstvu. Gosp. Levstik se je vrnil s sporočilom, da je bil jako uljudno in prijazno sprejet, a da ni našel celó nobenih spisov Vodnikovih.

Gosp. Godec nam ponuja rokopis v „jabelčnih plemenih“ s slikami. O njem bode v odsekovem imenu sporočal g. dr. Jan. Bleiweis pod točko 4. črka c).

Prejeli smo Vil. Ogrinčev rokopis „Najdenec“, zgodba poleg francoskega. — Naj sl. odbor temu rokopisu voli presojevalce. (Izvoljeni so bili gg. Šolar, Praprotnik in Vavrů.)

a) Batjuškov, tajnik pri društvu za izsledovanje in izdavanje narodnih spominkov po zapadnem Ruskem, poslal je Matici en iztis „sbornika pamatnike Volyni, t. j. Volhinije (14 risunkov z objasnoviteljnim tekstom) s pristavkom, da če pošiljati jej tudi naslednje, kakor bodo izhajali. — 24. novembra smo se mu zahvalili za ta dar in v znamenje hvaležnosti smo mu po prečast. Mih. Rajevski-ji poslali vse doslé izdane knjige ter mu obljubili pošiljati tudi one, ktere v prihodnje izdá Matica.

b) „Srbsko učeno društvo“ je 27. okt. u. l. vprašalo, ali Matica ne bi ž njim hotela stopiti v zvezo književne vzajemnosti? 17. novembra smo mu zagotovili to zvezo ter mu poslali vse naše doslé izdane knjige; in tudi ono nam je poslalo svoje.

c) Od Moravske Matice smo 18. februarja prejeli „Kniho Tovačovská od Brandla“ in „časopis Matice Moravske na vyměnu“. — 19. februarja smo jej tudi mi poslali vse svoje knjige ter jej zagotovili djansko zvezo književne vzajemnosti.

Po vsem tem stavim naslednji predlog: Naj slavni odbor danes potrdi to ravnanje. (Odbor pritrdi temu nasvetu).

d) Gosp. dr. J. Bleiweis je odseku za izdavanje knjig izročil pismo, v katerem g. Louis Leger, profesor slovanske literature v Parizu, razodeva želje po vseh Matičinih knjigah.

e) „Novice“ v 8. listu naznanjajo, da se je v sv. Frančišku v Kaliforniji osnovala čitalnica, ki se je do vseh slovanskih zavodov v Evropi obrnila s prošnjo, naj bi jej poslali knjig, časnikov in podob, da ž njimi ozaljša svoje prostore. Ustanovitelj te čitalnice je Dalmatinec gosp. Radović. Pooblaščen darila sprejemati je Pavlo Steič, stud. med. v splošnji bolnišnici na Dunaji.

Te čitalnice kakor tudi g. Leger-jeve želje omenil sem zato, da stavim predlog: „Naj slavni odbor privoli, da Matica vstreže obema prošnjama.“ (Odbor pritrdi.)

f) Gosp. Daškov „direktor moskovskega muzeev“ nam je poslal knjigo: sbornik antropologičkih i etnograf. statej v Rossii i stranah ej priložaščih.“ — Jaz nasvetujem: Naj Matica v zvezo književne vzajemnosti stopi z rumjencovsko muzejo v Moskvi.“ (Odbor pritrdi.)

g) Gospá Marie de Neëf, rojena Fleck v Trstu, Matici ponuja Valvazorjeve knjige s prošnjo, da jej naznanimo, koliko bi hoteli dati za-nje. — Da bi sl. odboru vedel kaj bolj natančnega povedati, odpisal sem

jej ter jo vprašal, naj pové, za koliko bi jih dala Matici; 2. dne t. m. sem dobil odgovor, da jih pod 400 gld. ne more dati. — Zato mislim, da Matica ne kupi teh knjig. (Tudi odbor je te misli.)

Gosp. J. Marn se pismeno zahvaljuje sl. odboru za knjige, gimnazijalnim učencem v XII. seji darovane. — Gosp. Janko Pajek, gimnazijalni profesor prosi, da sl. odbor dijakom mariborske gimnazije blagovoli darovati nekoliko iztisov „Olikanega Slovenca.“ — Tej prošnji se pridružim tudi jaz v imenu učencev ljubljanske realke, ter pristavljam, da bi jej koristilo tudi nekoliko iztisov „rudninoslovja“ in „štirih letnih časov“. — Na to tudi g. Praprotnik izreče željo, da Matica nekoliko iztisov svojih knjig podari obrtniškemu učencem št. Jakobske glavne šole; g. dr. Vončina pa isto željo izreče za družbo rokodelskih pomočnikov. (Odbor mariborskim učencem podari: 10 iztisov „olikanega Slovenca“, 20 iztisov „štirih letnih časov“ in 20 iztisov „rudninoslovja“; ravno toliko učencem ljubljanske realke; knjižnici št. Jakobske šole 10 iztisov imenovanih knjig; rokodelski družbi pa 3 iztise „olikanega Slovenca“.)

Po zaslišanem sporočilu gosp. prof. Šolar pové, da so národnega blaga doslé poslali naslednji nabiratelji: 1) Gosp. Oroslav Caf, beneficijant na Ptujem, 2 snopiča (83) „Narodnih pesmic“; 2) gospodje Martin Zarnik, učitelj v Kropi, Frančišek Poznik, poslušalec tehnike v Gradci, M. K., Š. Z. in O. P., gimnazijasti 1 knjigo (s 186 str.) narodnih in družih pesmi, pravlic, pregovorov itd. večidel nabranih v Kropi; — dalje g. Fr. Poznik 1 snopič „svetih pesmi“, prepisanih iz starejše zbirke J. Josta v Kr.; — in M. K. 1 star snopič večidel „svetih pesmi“; 3) gosp. Matevž Trnovec, sodnijski uradnik na Primorskem, 1 snopič (27) „narodnih (večidel pobožnih) pesmi“, nabranih po Goriškem in Beneškem; 4) gosp. A. J., gimnazijast, 1 snopič (17 str.) pesmic iz Gorenjskih Begen; 5) gosp. Gašper Križnik iz Motnika 1 snopič (58) domačih pesmi; 6) gosp. Frančišek Sajevec, zasebni učitelj v Motniku, 1 snopič (21 str.) „narodnih pesmi, pripovedek, pregovorov, običajev, vraž in imen.“ — (Zbirka se je na znanje vzela.)

4. Odsek za izdavanje knjig nasvetuje: a) naj se dá tiskati Vodnikov rokopis. Izročilo se je bilo to delo g. Levstiku, in ker je pred nekaj dnevi poslal Matici razun poezij in komentara tudi nekaj prozaičnih spisov skoro dodelanih, zato so prevzeli to v presojevanje gg. Šolar, Marn in Praprotnik; poročal je o njem gosp. prof. Šolar. Po daljem razgovorjanji se sprejame nasvet dr. Bleiweisov, da Matica izdá spise Vodnikove: življenje, poezije s komentarom, pa tudi prozaični del; kako naj se vravnajo, kaj opusti ali premeni, to naj z vrednikom gosp. Levstikom dožene odsek za izdavanje knjig. — Dalje omenjeni odsek nasvetuje: b) naj se izdá Koledar in Letopis za 1870. leta. Odbor pritrdi; vredbo koledarjevo prevzame g. tajnik Lésar; — o letopisu pa razodene g. dr. Bleiweis, da mu nikakor ni mogoče pri tolikih opravilih še dalje vredovati letopi, in toraj nasvetuje prof. Marn, naj letopisovo vredovanje prevzame prvosednik Matičin, g. dr. Costa, sam. Nasvet podpirajo vsi vprični odborniki, in se sprejame ter ob enem določi, da se po „Novicah“ o tej priliki vnovič povabijo pisatelji. Že pred to razpravo je bral dr. Bleiweis iz pisma g. odbornika Trstenjaka željo, naj Matica opusti izdavanje „Koledarja“ in izdava vsako leto 3 zvezke časopisa, kateri bi bil namenjen strogim znanostim in vednostim, po izgledu češkega muzeja. Predsednik dr. Costa opomni, da je to že odborov sklep (glej sporočilo 5. in 6. odborove seje), ki se izvrši brž, ko dojde dokaj primerne gradiva. —

Gosp. Godčev rokopis: „Jabelčna plemena“ naj se c) po nasvetu odsekovem ponudi kmetijski družbi. Gosp. dr. Bleiweis, spis na tanko pregledavši, hvali delo, ki kaže izvedenega sadjerejca; al le odlomek je iz velike sadjereje, in zarad podob, ki bi morale malane (iluminare) biti, stalo bi na stotine gold., zato bi ga zdaj tudi družba kmetijska ne mōgla sprejeti. Enoglasen je bil tedaj sklep, naj se g. pisatelju pošlje nazaj. — Za „Schödlerjevo fiziko“ naj se e) naprosijo za presojevalce gg. prof. Vurnar, J. Zajec in dr. Zupanec, in d) kupijo naj se cenejše, v svinec vlite slike; le g. Lésar je priporočal one v baker.

5. Blagajnik g. dr. Zupanec nasvetuje: Naj Matica skuša kupiti hišo v Ljubljani. Ta nasvet podpirata pismeno tudi gg. odbornika Trstenjak in B. Raič, — uni s pristavkom, da bi ta hiša utegnila prva začetnica biti za slovenski muzej, ta pa z željo, naj bi se v nji napravila narodna tiskarna. Tudi pričujoči odborniki pritrdijo blagajnikovemu predlogu, in volijo se v ta namen v odsek: gg. dr. Zupanec, Ivan Vilhar, Anton Lésar in prvosednik dr. Costa tako, da oziraje se na razodete želje dovršijo to opravilo, vendar preden se pogodba podpiše, naj se predloži odboru v konečno potrjenje.

Naposled naznani g. dr. Vončina, da g. dr. Franjo Rački podari po njem Matici slovenski svoj mnogocenjeni staroslovenski „Assemanov ili Vatikanski Evangelistar“, za katero darilo mu odbor sklene poslati pismeno zahvalo.

Poziv.

Odbor slovenske Matice, zbran 11. t. m., sklenil je med drugim, da Matica za 1870. leta izdá „koledar z letopisom“, kakoršen je bil doslé v navadi, ter je meni izročil vredovanje „letopisa“. Obračam se toraj do slovenskih pisateljev s prošnjo, da me podpirajo s tehtnim in raznoličnim slovstvenim blagom, kterege se nadjam do 1. maja t. l. Ako dobim mnogo gradiva, izdá Matica vsled sklepa 5. odborove seje, še poseben zvezek, kteremu se nadene imé „Časopis Matice slovenske“, kakoršnega želi tudi odbor; ta časopis bode se redno izdajal, ako se bode redno pošiljalo gradivo in to iz vseh vednosti. Pri tej priliki dalje naznanjam, da vse národne družbe, na pr. čitalnice jako ustrezajo odboru in gotovo tudi Matičinim udom, ako za prihodnji koledar Matici pošljejo izkaz, iz kterege se razvidi, kedaj so se ustanovile, kakov namen imajo, koliko družbenikov sedaj štejejo, kdo jim je predsednik, njegov namestnik, blagajnik in tajnik in vse posebne znamenitosti. Iz teh naznanil se sestavi glavni pregled vseh društev, ki se prizadevajo narodu pomagati do vzbude in omike.

V Ljubljani na dan sv. Jožefa 1869.

Dr. E. H. Costa, prvosednik Matice slov.

Poziv slovenskim pisateljem in vredništvom.

Slavjanski komitet v Moskvi želi sestaviti knjižnico iz knjig, ki izhajajo zunaj ruske države v slovanskih jezikih. Zato se obrača do vseh vredništev slovanskih časnikov, do pisateljev in izdajateljev novih knjig, da jih blagovolijo darovati knjižnici v Moskvi. — Ker pa po ruskih poštnih pravilih vnanji časniki le po moskovski časopisni ekspediciji morejo prejemati; zato prosi komitet vredništva, ktera hočejo podariti liste, naj to prej naznanijo komitetu, da se listi ne zavračajo na meji. V 3 ali 4 tednih je dogovor dognan, in potem se pošiljanje darovanih časopisov lahko začne. (Kon. prih.)